مارگریت ئات وود
شاعیر و ڕۆماننووس ونووسەری کەنەدی

ئامادەکردن و وەرگێڕانی لە ئینگلیزیەوە
عەبدوڵا سلێمان(مەشخەڵ)
2005/03

ئات وود هەر لەو ساوەی کەخەلاتی پاریزگاری گشتی وولاتی کەنەدای وەرگرت
لە سالی 1966 سەبارەت بە کتێبی((گەمە بازنەییەکە–The Circle Game)) کەئەو کات تەمەنی تەنها 27 سالْ دەبوو،مارگرەیت بەردەوام دەبێت لەبەخشش و داهێنان

لەبوارەکانی شیعر، ڕۆمان، رەخنە تا ناووناوبانگێکی جیهانی بۆ خۆی پەیدا دەکات و هەروەها چالاك دەبێت لە نووسین و بلاوکردنەوە لە لۆکالْ کۆمیونیتی.
لەسەرەتای حەفتاکاندا دەبێتە سەرنووسەر و پاشان دەستەی بەڕێوەبردنی بلاوکراوەی((The House Of Anansi)) و هەروەها لەسالانی 1982–1983 دا دەبێتە سەرۆکی یەکێتی نووسەران و هەروەها لەسالی 1982 دا دەبێتە سەرنووسەری((The New Oxford Book Of Canadian Verse)) دوواتریش لەگەلْ ((ڕۆبەرت وویڤەر)) لە سالی 1986 دا دەبێتە سەرنووسەری((The Oxford Book Of Canadian Short Stories)).کارەکانی مارگرەیت ئات وود لە وولاتەکانی کەنەدا و ئەمریکا و ئەوروپا و ڕوسیا و ئوسترالیا دەخوێنرێن.
مارگرەیت ئات وود لەسالی 1939 لە ((ئۆتاوا))ی پایتەختی کەنەدا لەدایك بووە و لە ((Sault Ste Marie))و تۆرنتۆ گەورە بووە وبەهۆی پیشەی باوکی کە گەڕان و پشکنین بووە بەدوای زانستی مێروزانی ئات وود زۆربەی کات و ژیانی لەگەلْ دایك و باوکیدا بەسەر دەبات لە باکوری ((ئۆنتاریۆ)) و ((کوبێك)) هیچ سالێك قوتابخانەی بە تەواوەتی بۆ ناچێتە سەر تا پۆلی دووی ناوەندی .لەسالی 1957 دەچێتە کۆلیژی ((ڤیکتۆریا)) لە زانکۆی ((تۆرنتۆ)) بۆ وەرگرتنی بەکالۆریۆس لە 1961.پاشان لە هەمان سالدا کۆمەلە شیعرێکی بلاو کردەوەبەناوی((Double Persephone))،ئینجا لە 1962 دا و لە زانکۆی ((هارڤەرد)) ماجستێری وەرگرت دوواتریش دەستی کرد بە تێزی دکتۆراکەی بەناوی((The English Metaphysical Romances –ئەڤینە میتافیزیقیەکانی ئینگلیز))ی ((جۆرج ماکدۆنالد))و ((ه.رایدەر هەگارد)).
مارگرێت ئات وود ماوەیەکیش وەك لێکۆلەرەوەی بازرگانی کاری کردووە.لەنیوان 1964–1973 خەریکی ووتنەوەی زمانی ئینگلیزی و نووسین بووە لە زانکۆکانی کەنەدا.لەوساوە پیشەی هەمیشەیی بووە بە نووسەر.ئات وود سەرەتا لە کێلگەیەکی نزیك ((ئالیستۆن)) دەژیا لە ئۆنتاریۆ و دوواتریش لە 1980 بەدواوە لە تۆرنتۆ یا بەسەر دەبات. هەرچەندە ئات وود
بەردەوام خەریکی گەشت و سەفەرە،بەلام قەبولْ کراوە وەك نووسەر و وانەبێژ لە وولاتەکانی ئەلمانیا و ئەمریکا و ئوسترالیا.

مارگریت ئات وود له گه‌شتێكیدا له ئوستراليا

نووسينه‌كانی ئات وود دابه‌ش ده‌بنه سه‌ر چه‌ند به‌شێك كه‌ئه‌مانه‌ن

Fiction ((رۆمانه‌كان))

The Edible Woman (1969)
Surfacing (1972)
Lady Oracle (1976)
Life Before Man (1979)
Bodily Harm (1981)
The Handmaid's Tale (1985)
Cat's Eye (1988)
The Robber Bride (1993)
Alias Grace (1996)
The Blind Assassin (2000)
Oryx and Crake (2003)

Short Fiction ((كورته رۆمان))

Dancing Girls (1977)
Murder in the Dark (1983)
Bluebeard's Egg (1983)

Wilderness Tips (1991)
Good Bones (1992)
Good Bones and Simple Murders (2001)

For Children ((بۆ منداڵان))

Up in the Tree (1978)
Anna's Pet [with Joyce Barkhouse] (1980)
For the Birds (1990)
Princess Prunella and the Purple Peanut (1995)

Non-Fiction ((لێكۆڵینەوە و رەخنە))

Survival: A Thematic Guide to Canadian Literature (1972)
Days of the Rebels 1815-1840 (1977)
Second Words (1982)
Strange Things: The Malevolent North in Canadian Literature (1996)
Two Solicitudes: Conversations [with Victor-Lévy Beaulieu] (1998)
Negotiating with the Dead: A Writer on Writing (2002)

Poetry ((شیعر))

Double Persephone (1961)
The Circle Game (1966)
The Animals in That Country (1968)
The Journals of Susanna Moodie (1970)
Procedures for Underground (1970)
Power Politics (1971)
You Are Happy (1974)
Selected Poems (1976)
Two-Headed Poems (1978)
True Stories (1981)
Interlunar (1984)
Selected Poems II: Poems Selected and New 1976-1986 (1986)
Morning in the Burned House (1995)

ئات وود بەپلەی یەکەم حەزی لە شیعرەو بەتایبەت شیعر و شانۆکانی ((برتۆلد بریخت)).ئەوەتا ئات وود لەچاوپێکەوتنێکدا لەگەڵ((کریس لیڤەنسۆن)) لە ساڵی ((1972))دا دەڵێت[ئەمەویت ئەوە بڵێم لەو بڕوایەدا نیم ئەوەی شیعر دەیکات دەربڕینی هەست بێت،ئەوەی شیعر دەیکات وروژاندنی هەستە لای خوێنەر ئەمەش شتێکی زۆر جیاوازە.جارێکیان یەکێك وتی ئەگەر ئەتەوێت هەستت دەربڕی ئەوا هاوار بکە،بەڵام ئەگەر ئەتەوێت هەستت بوروژێنی ئەمەیان سەخت و ئاڵۆزە.] .ئات وود هەروەکو بریخت تەکنیك و ڕەهەندی هەمەڕەنگ وگۆشەگیر بەکاردەهێنێت بۆ وروژاندنی خوێنەران.ئات وود خۆی لە ترادیسیۆنی ڕۆمانتیکی ڕەخنەگرانە و دەستەواژەی چاوەڕوانکراو بۆ ئامانجی پارۆدی{ پارۆدی جۆرە نوسینێکی ئەدەبی یە،لاسایی نوسینێکی تر دەکاتەوە بەنیازی گاڵتەجاڕی} دەپارێزێت .

بەرهەمەکانی ئات وود لەئاستی نێونەتەوەییدا جێگەی ستایشن و لەسەرتاسەری جیهاندا بڵاو بوونەتەوە.بەهۆی بەرهەمەکانیەوە کاندید کراوە بۆ گەلێ خەڵاتی ناوخۆیی و جیهانی لەوانە:هەردوو ڕۆمانی((The Handmaids Tail)) و ((Cats Eyes)) بەر خەڵاتی ((Booker)) کەوتن،و هەروەها ((The Robber Bride)) و ((Alias Grace)) خەڵاتی ((Prsetigious Giller)) لە کەنەدا و خەڵاتی ((Premio Mondello)) لە ئیتالیا یان وەرگرت.هەروەها هەڵبژێردراوە بۆ گەلێ خەڵاتی تر لەوانە خەڵاتی ((Booker))، خەڵاتی((Orange)) و هەروەها خەڵاتی نێونەتەوەیی ((IMPAC)) ئەدەبی دوبلن.ئات وود خاوەن گەلێ ڕێزلێنانی ترە لەچەشنی خەڵاتی((The Sunday Times)) بۆ باشترین بەرهەمی ئەدەبی لە بەریتانیا،مەدالیای یانەی هونەری میللی لە ئەمەریکا بۆ ڕێزلێنان لە بەرهەمی ئەدەبی،هەروەها((Le chevalier dans l ordre des artset des)) لە فەرەنسا ، هەروەها ئات وود یەکەمین براوەی خەڵاتی ئەدەبی بووە لە لەندەن.ئات وود خاوەنی گەلێ بڕوانامەی زانکۆییە لە سەرتاسەری کەنەدا و زانکۆی ئۆکسفۆرد لە بەریتانیا.

ئات وود دواجاریش ناوی لە ڕیزی ئەو((18)) نوسەرانە بوو کە هەڵبژێردرا بۆ خەڵاتی((Man Booker International)) کە بڕیار بوو مانگی شەشی 2005 خەڵاتەکە ببەخشرێ کە بریتیە لە60000 پاوەند کەبەرامبەر بە(140000 $) کەنەدیی. مارگریت ئات وود لەگەڵ هاوسەرەکەی ((گرەیم گیبسۆن))کەئەویش هەر ڕۆماننووسە لە شاری تۆرۆنتۆ دەژیاو لە 2004 ەوە لە زانکۆی ((بریتیش کۆڵۆمبیا)) لە ڤانکۆڤەر خەریکی وانە وتنەوەیە وهەر لە ڤانکۆڤەریش ژیان بەسەر دەبەن.

مارگریت ئاتوود سەبارەت بە پەیوەندی نێوان زانست و هونەر دەڵێت((زانست ئامڕازە و هونەریش دەربڕی ئەو خەونانەی بەکارهێنانی ئەو ئامڕازانەیە وەختێ دەمانەوێت بەکاریان بهێنین)) .هەروەها دەڵێت((زانست پەیوەنداره بە مەعریفەوە و ڕۆمانیش پەیوەندارە بە هەستەوە)).ئات وود پێی وایە((کۆمەڵگە بەبێ هونەر وەکو ئاوێنەیەکی شکاو و بێ دڵ وایە ،کەلەتوانادا نابێت سیمای مرۆڤی خۆمان لەنێو ئەو ئاوێنە شکاوەدا بناسینەوە)).

ئەمە وێنەی منە

ئەم وێنەیە چەند ساڵێکە گیراوە
یەکەمجار وا پێدەچوو چەور کرابێت
شۆردرایەوە:هێڵی لێڵو نوقتەی خۆڵەمێشی
لەگەڵ کاغەزەکەدا ئاوێتەی یەکبوون

پاشان وەك سکانی دەکەیت
لە گۆشەی دەستی چەپدا شتێك دەبینی
لەناکاو دەردەکەوێت

هەر لە قلی دارێك دەچێت(شیك یان بەڵسەم)
بەلای ڕاستیشدا و تۆزێك لەسەرووتر
نشێویێکی لەسەرەخۆ و
چوارچێوەیەکی بچووکی خانوویەك بەدی دەکرێت

لە باکگراوندا دەریاچەیەك هەیە
لەودیوی ئەویش چەند گردێکی نزم

(وێنەکەم یەك ڕۆژ دوای
خنکانم گیراوە)

من لە نێو دەریاچەکەم لە نێوەڕاستی وێنەکە
تۆزێك لە ژێر ڕووی ئاوەکە

قورسە بە ووردی بوترێ لە کوێ و
بوترێ من چەند گەورە یان بچووکم
کاریگەری ئاو بەسەر ڕووناکی گۆڕانە

بەڵام ئەگەر زۆر قووڵ بڕوانی
لە کۆتاییدا دەتوانیت من ببینیت

1966

حونجە کردن

کچەکەم لەسەر ئەرزەکە
بە پیتە پلاستیکەکان گەمە دەکات
پیتی سوور و شین و زەردێکی تۆخ
فێر دەبێت چۆن حونجە کردن حونجە بکات

*

پێم سەیرە کە چەندەها ژن

ڕەفزی بایەخدان بە خودی مناڵەکانیان دەکەن و

خۆیان لەنێو ژوورێکدا بە دورمانەوە سەرقاڵدەکەن

خۆ دەتوانن چەند دێرێك لە وشە بنوسن

*

مناڵ شیعر نیە و

شیعریش مناڵ نیە

هیچ ئەم یان ئەو و بەڵامێك لە گۆڕێدا نیە

*

ئەگەڕێمەوە بەرەو لای چیرۆکی ئەو ژنەی

کە بە ئارەقەی نێوچەوان

لە کار و شەڕ

لینگی خۆی پێکڤە دەنوسێنێت

هەتا سکی پڕ نەبێت

دا پیرەشی :ئەوپیرێژنە جادووکەرەی وا دەسوتێ

دەمی بە پێستێك گیراوە

بۆ خنکاندنی وشەکان

وشە لە پاش وشە لە پاش وشە.. هێزە

*

لەو خاڵەوەی کەوا زمان

لە گازاندە بەتینەکانەوە هەرەس دێنێت

لەو خاڵەوەی بەرد دەشکێت و دەکرێتەوە و

تاریکایی وەکو خوێن لێدێتە دەرێ

لە خاڵی هێوربوونەوەی سەرسەختیدا

ساتێك ئێسکەکان دەزانن کەوا بۆشن

وشەش لێك دەترازێ و دووبارە دەبێ و ڕاستی دەدرکێنێت و

ئەو ساتە لەش خۆی دەبێت بە زمان

ئەمە میتافۆرە

*

چۆن فێری حونجەکردن دەبیت؟
خوێن، ئاسمان و هەتاو
سەرەتا ناوی خۆت
یەکەم ناولێنانت و
ناوی یەکەمت
یەکەم وشەت.

1981

سەرچاوەکان:

1-The Norton Introduction To Literature
Carl E. Bain
Jerome Beaty
J.Paul Hunter
Shorter six Edition Norton&Company New York UAS 1995

2-An Anthology Of Canadian Literature In English
Reviseed &Abridged Edition
Edited by
Russell Brown
Donna Bennett
Nathalie Cooke
Oxford University Press Toronto 1990

3-20th Century Poetry & Poetics
Fourth Edition
Edited By Gary Geddes
Oxford University Press Toronto 1996

4-Oxford Dictionary English-Kurdish
Salam Nawkhosh Kurdistan 2002

5- Margaret Atwood Personal webside

6-Margrate Atwood ((The Art of The Matter))
The Globe and Mail Saturday January 24,2004

7-The Vancouver Sun Saturday February 19,2005